

Het Kansensstelsel WGA-ERD biedt waardevolle inzichten in de toenemende WIA-instroom

Je kunt er in het nieuws bijna niet omheen: de WIA.

Stijging van de WIA-instroom, achterstanden bij het

UWV, foutieve uitkeringen, veel minder

herbeoordelingen, de 60plusmaatregel, praktisch

beoordelen en rapport na rapport: de WIA in zijn

huidige vorm heeft zijn langste tijd gehad. Maar wat

is de WIA? En welke rol kunnen verzekeraars spelen

bij het managen van dit langdurige arbeids-

ongeschiktheidsrisico, wat steeds meer op een

veelkoppig monster begint te lijken? In dit artikel

volgt na een introductie in de WIA een beschrijving

van het Kansensstelsel WGA-ERD: het model waarmee

verzekeraars in staat zijn een kwantitatieve

inschatting van het WIA-risico te maken.

WAT IS DE WIA EN WAT IS ERD?

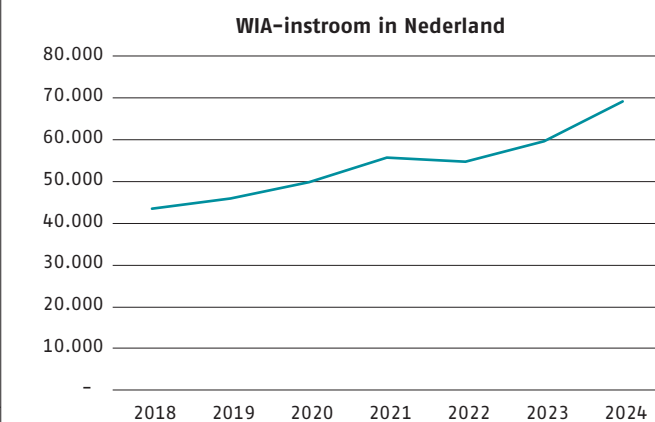
Werknemers die langer dan twee jaar ziek zijn, kunnen na een keuring door het UWV in de WIA terecht komen. Binnen de WIA zijn er verschillende categorieën. De hoofdcategorieën zijn WGA (gedeeltelijk of volledig arbeidsongeschikt, met potentie tot herstel) en IVA (naar verwachting permanent arbeidsongeschikt).

Hybride stelsel

Bij de hervorming van de WAO is bewust gekozen voor een hybride stelsel. Dit betekent dat werkgevers kunnen kiezen: zij verzekeren het WGA-risico bij het UWV, of worden eigenrisicodragers (ERD) en sluiten het risico af bij een verzekeraar. Verzekeraars bieden daarnaast aanvullende producten, zoals een Hiaat- of Excedentverzekering, bovenop de wettelijke basisuitkering. In dit artikel staat de basisuitkering van de WGA-ERD centraal en wordt uitgelegd hoe verzekeraars het bijbehorende risico inschatten.

WIA in het nieuws

De WIA is volop in het nieuws doordat werknemers steeds vaker en steeds langer ziek zijn. Daarnaast heeft het UWV te weinig keuringsartsen en zijn er grote achterstanden ontstaan. Voor veel zieke werknemers leidt dit tot extra onzekerheid en onduidelijkheid. Ook zijn veel uitkeringen verkeerd vastgesteld, waardoor het UWV de komende jaren de handen vol heeft aan het corrigeren van tienduizenden uitkeringen. Tot slot is de uitvoering van het stelsel steeds complexer geworden en klinkt binnen de politiek steeds luider de roep om vereenvoudiging en bijsturing binnen het bestaande stelsel.

De WIA-instroom is in Nederland sinds 2019 met zo'n 60% gestegen. Grafiek op basis van cijfers uit het UWV-rapport *WIA-instroom 2018-2024* [geduid.pdf](#)

WAAROM EEN KANSENSSTELSEL?

Voor verzekeraars – en specifiek voor actuarissen – vormt het Kansensstelsel WGA-ERD een essentieel hulpmiddel bij het inschatten en beheersen van het WIA-risico. Dankzij dit Kansensstelsel – in de

volksmond ook wel verbondsmodel genoemd – kunnen verzekeraars voor iedere werknemer de kans bepalen op instroom in de WIA na twee jaar ziekte, evenals de kans op herstel of overgang naar een andere WIA-klasse.

Het Kansensstelsel, dat is ontwikkeld door het Verbond van Verzekeraars en gebaseerd is op uitgebreide UWV-data, stelt individuele verzekeraars in staat om risico's nauwkeurig te analyseren en hun producten en premies daarop af te stemmen. Zo dragen verzekeraars bij aan een goede uitvoering van het hybride stelsel, waarbij zowel werkgevers als werknemers gebaat zijn bij een betrouwbare risico-inschatting.

HET KANSENSSTELSEL STELT VERZEKERAARS IN STAAT OM RISICO'S NAUWKEURIG TE ANALYSEREN

GLM VOOR INVALIDERINGSKANSEN EN OVERGANGSKANSEN

Het Kansensstelsel bevat veel statistische informatie. Niet alleen over invalideringskansen en overgangskansen, maar ook over de mate van arbeidsongeschiktheid, de verdiensten bij arbeidsongeschiktheid (benutting van de restverdiencapaciteit) en andere informatie die van belang is voor een goede inschatting van het WIA-risico. Bij de twee belangrijkste onderdelen (invalideringskansen en overgangskansen) is een model ontwikkeld om de kansen te schatten en de onderliggende drivers te kunnen duiden en begrijpen. Deze kansen zijn geschat met een GLM met een Quasi-Poissonverdeling en een loglinkfunctie (Quasi-Poissonmodel). Een groot voordeel van een Poissonmodel is de praktische toepasbaarheid. Bij het toepassen van een Poissonverdeling ontstaat namelijk een eenduidig multiplicatief model en is de impact van één factor eenvoudig af te leiden. Een nadeel van het Poisson-model is de (theoretische) kans op meer dan één invalidering of overgang. Zowel bij invalideringskansen als overgangskansen is vergeleken met het vorige model overgestapt van een Poisson- naar een Quasi Poissonmodel. Met dit model kan rekening gehouden worden met over- en underdispersion.

De modellen bevatten onder meer de volgende parameters:

- geslacht van werknemer;
- leeftijd van werknemer;
- salaris van werknemer;
- dienstverband van werknemer;
- sector waarin werkgever actief is;
- eigenrisicodragerschap: is werkgever wel/niet eigenrisicodragers;
- bedrijfsomvang.

In de uiteindelijke modellen is ook een aantal interacties meegenomen voor een zo goed en begrijpelijk mogelijke fit. Daarbij is steeds gezocht naar een optimale balans tussen eenvoud en voorspelkracht.

KANSENSSTELSEL 2024: ACTUELERE INZICHTEN EN MINDER RUIS DOOR VOORSCHOTTEN

Sinds het publiceren van het Kansensstelsel 2014 zijn er jaarlijks risico-statistieken gepubliceerd, waar de nieuwe realisaties vergeleken worden met de verwachtingen uit het Kansensstelsel. Dit gaf een aantal jaren later aanleiding voor een update: het Kansensstelsel 2019. Sinds die tijd zijn er tal van ontwikkelingen zoals corona, de stijging van de WIA-instroom en de toename van voorschotten. Genoeg redenen om in 2024 met een herziening van het Kansensstelsel aan de slag te gaan. Dit Kansensstelsel 2024 is begin 2025 gepubliceerd en biedt op verschillende onderwerpen actuele inzichten die helpen om ontwikkelingen te duiden.

Voorschotten

Een belangrijke vernieuwing in het Kansensstelsel betreft de verwerking van voorschotten. Voorschotten worden door het UWV toegekend als er binnen de wettelijke termijn geen beslissing is. Meer achterstanden bij het UWV betekent dus meer voorschotten. In de data wordt een voorschot geregistreerd als WGA-volledig. Dit is tot en met het Kansensstelsel 2019 en recente risicostatistieken ook zo meegenomen. In de praktijk wordt ongeveer 25% van de voorschotten na de UWV-keuring alsnog afgewezen. Ook komt een deel in WGA-partieel of in de IVA terecht. In feite is de gerapporteerde instroom in WGA-volledig dus te hoog wanneer voorschotten ook worden meegenomen.

Het aandeel voorschotten steeg de laatste jaren van minder dan 5% naar meer dan 50%(!). De risico-inschatting vanuit het Kansensstelsel 2019 was hierdoor steeds meer vertekend. In de data vanuit het UWV was het onderscheid naar voorschot en niet-voorschot tot voor kort niet beschikbaar. In 2024 is het gelukt dit onderscheid beschikbaar te krijgen, waardoor het mogelijk werd het Kansensstelsel te baseren op het daadwerkelijke risico: de feitelijke invalideringen exclusief de administratieve toevoegingen.

Verder heeft de invalideringskans van specifieke groepen zich anders ontwikkeld dan het gemiddelde, zoals bij (jonge) vrouwen, werknemers met een tijdelijk contract en van werknemers binnen de sectoren zorg en onderwijs. Gezien de vertrouwelijkheid van het Kansensstelsel, is het niet mogelijk om in dit artikel cijfers hiervan op te nemen.

HET ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO BLIJFT HIERDOOR VERZEKERBAAR

WAT KUNNEN VERZEKERAARS ERMEE?

Het Kansensstelsel vormt een uitstekend vertrekpunt om een goede inschatting van het WIA-risico te maken. Uiteraard is er nog actuariële expertise nodig om verzekeraarspecifieke aanpassingen te doen en te extrapoleren naar de toekomst.

Verder is het Kansensstelsel een bruikbaar middel om op basis van data en (actuariële) analyses toegevoegde waarde te bieden voor landelijke beelden en trends. En om daarmee ontwikkelingen te kwantificeren in deze roerige tijden. Ook bij mogelijke veranderingen van het WIA-stelsel of de uitvoering ervan blijven deze inzichten relevant – ja, noodzakelijk – om een gedegen kwantitatieve beoordeling van het risico te geven. Het arbeidsongeschiktheidsrisico blijft hierdoor verzekeraar en verzekeraars kunnen hiermee hun maatschappelijke rol blijven vervullen. ■

M.P. Trimp MSc AAG is werkzaam als manager Product- en Portefeuillemanagement Inkomensverzekeringen bij Achmea. Ook is hij voorzitter van de werkgroep WGA-ERD van het Verbond van Verzekeraars. Deze werkgroep is verantwoordelijk voor het opstellen van de Kansensstelsels en Risicostatistieken van WGA-ERD.

